

saaledes paa Langeland og Samsø. Paa Steder, hvor Aalegaardsfiskeriet før Udskiftningen har været overdraget Fæsterne i Brug sammen med deres Fæstegaarde, og hvor disse efter at være blevne udskiftede senere ere købte til Ejendom, har særegne Forhold kunnet opstaa, idet Aalegaardene ved Udskiftningen ere forblevne ved Fæstegaardene uden Hensyn til, om disse overhovedet fik Jord til Stranden eller Jord til Stranden netop paa det Sted, hvor deres Aalegaarde laa, og derefter ere blevne solgte til Ejendom sammen med Fæstegaardene. Som Følge heraf ligge de til Gaardene hørende Aalegaarde ofte ud for Andenmands Grund, og der har i Skøderne maattet tillægges Bønderne Færdselsret over hinandens Ejendomme til deres Aalegaarde. Saaledes er Forholdet paa en Strækning af Refsnæskysten, hvor der i øvrigt ogsaa forekommer Eksempler paa, at Aalegaarden er bleven helt skilt fra Jordejendommen, ved at den er bleven bortsolgt særskilt eller gaaet særskilt i Arv.

For de tidligere slesvigske Distrikter, Ærø og Sognene Syd for Kolding, fandtes der før Indlemmelsen i Kongeriget ikke nogen til D. L. 5—10—43 svarende Bestemmelse. Ved Indlemmelsen fik Kystejerne i Henhold til denne Bestemmelse Aalegaardsret hver ud for sin Grund.

Ligesom Kommissionen ikke har kunnet indlade sig paa en udtømmende Behandling af Spørgsmaalet om, hvorledes Retsforholdet med Hensyn til Aalefiskeriet har udviklet sig paa alle de mange Steder i Landet, hvor dette Fiskeri drives, men har maattet nøjes med den ovenfor givne Karakteristik af Udviklingen, saaledes kan Kommissionen selvfølgelig heller ikke gøre Maaden, hvorpaa dette Fiskeri drives, til Genstand for en udtømmende Behandling, men maa nøjes med i det følgende at give nogle Oplysninger om Forholdene, hentede fra de Steder, som den selv har haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med; men hvor vistnok ogsaa de betydeligste Aalefiskerier findes.

Foreløbig skal med Hensyn til Aalegaardenes Indretning bemærkes, at Kommissionen kun ganske undtagelsesvis er truffet paa Aalegaarde byggede ved Hjælp af et Risgærde, saaledes som det tidligere har været mere almindeligt. Nu benyttes saa godt som alle Vegne en Garnrad. Paa sine Steder vides der ikke nogen Sinde at være benyttet andet end Garnrad, saaledes i Korsør- og Skelskørengnen, medens det paa andre Steder, f. Eks. paa Refsnæs, oplystes, at Risgærdet omtrent for en Menneskealder siden er blevet afløst af Radgarnet.

Benyttelsen af Risgærde medførte den Fordel, at man kunde røgte Ruserne ved at passere ad en Bro lagt over Gærdet og saaledes spare Bekostningen af en Baad til dette Brug. Risgærdet blev vel derfor nok i Reglen ført ind til Land; men dette var dog ikke altid Tilfældet, idet man, naar Vandet nærmest Land var meget fladt, hjalp sig med at lægge en Stenrække ud til det noget dybere Vand, hvor Risgærdet begyndte. Hvor Radgarn benyttes, røgtes Ruserne derimod altid fra Baad, og Radgarnet føres ofte ikke ind til Land, fordi det ingen Nytte er til at have det staaende paa det lave Vand, hvor Aalen ikke kommer, men derimod til Skade, idet Garnet paa saadanne Steder hurtig slides op. Hvor langt fra Land man begynder at sætte Garnet er meget forskelligt paa de forskellige Steder, idet det retter sig efter Vanddybden i Nærheden af Land. Forholdene i Lille Bælt frembyde vistnok de største Modsætninger i saa Henseende. I den snævrere Del af Bæltet, hvor Vanddybden er stor lige inde ved Land, sætter man Raden ganske tæt ind til Land; men hvor der er ganske fladt Vand en lang Strækning ud fra Land, saasom fra Stenderup Hage ad Binderup Bugt til, kan det forekomme, at man begynder at sætte Raden i en ganske anselig Afstand fra Land, — der er bleven nævnt indtil 200 Favne fra Land.

Stadernes Længde og Rusernes Antal i de enkelte Stader er meget forskellig. Eksempelvis skal nævnes, at der ved Halvøen Fønsskov findes 16 Stader; hvis Længde variere omtrent fra 15 til 350 Favne og Rusernes Antal fra 1 til 33; ved Sydsjælland findes endogsaa Stader med indtil 100 Ruser.

Den indbyrdes Afstand mellem Staderne er ogsaa meget forskellig; ved Fønsskov saaledes omtrent fra 150 til 960 Favne. Ved Refsnæs er den fra 33 til 572²/₃ Favne, hvorved dog maa bemærkes, at af de 46 Stader, som findes paa Kysten, benyttes 17 af dem, der staa hinanden nærmest, efter truffen Overenskomst til Fordel for de andre enten slet ikke eller kun til Dels.

Ligeledes er der Forskel paa, til hvilken Vanddybde Staderne føres ud og hvor Hovedpælen nedrammes. Ved Elbo Herred og Helgenæs gaar man neppe ud til